

Kommun(er): Samtliga kommuner i Uppsala län

Region Uppsala: Berörda hälso- och sjukvårdsförvaltningar

Fastställt av: TL HSVO genom Redaktionsrådet ViS

Datum: 2019-11-19

Hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet

Innehåll

Hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.....	1
Bakgrund.....	2
Syfte	2
Termer och begrepp.....	2
Omfattning	2
Ansvar.....	3
Kommunerna	3
Region Uppsala	3
Genomförande.....	3
Individuell bedömning om behov	3
Barns rätt till delaktighet och information	3
Samtycke till hälsoundersökningen.....	4
Tandvårdsundersökning	4
Referenser	4
Versionshistorik	4
Bilagor	5
Bilaga 1 Hälsofam – Rutin för remiss till Hälsofam	5
Bilaga 2 Tandhälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, FTV	5

Bakgrund

Socialnämnden ska, om det inte är obehövt, underrätta Region Uppsala om att ett barn eller en ung person 0-20 år ska erbjudas hälsoundersökning i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds.¹ Den medicinska bedömning som hälsoundersökningen ska leda fram till kan användas både för socialnämndens planering av vården och för hälso- och sjukvårdens fortsatta kontakter med barnet/ungdomen och dennes vårdnadshavare.

Hälso- och sjukvården har en skyldighet att samverka med socialtjänsten kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.²

Riktlinjen reglerar samverkan kring hur kommunerna i Uppsala län och Region Uppsala ska samarbeta avseende hälsoundersökning av barn/unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att säkerställa att placerade barn/unga som har behov av hälso- och sjukvård inklusive tandvård erbjuds sådan undersökning. Riktlinjen utgör grund för de rutiner som stödjer samarbete för målgruppen.

Termer och begrepp

Barnskyddsteamet – Team inom sektionen för Barns vård och hälsa, Akademiska barnsjukhuset.

Remissinstans för hälsoundersökningar enligt Hälsofam.

Hälsofam är en modell i Region Uppsala för multiprofessionell hälsoundersökning i samband med vård utanför det egna hemmet.

BBIC – Barns behov i centrum, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. BBIC är anpassat efter socialtjänstens regelverk.

Vård utanför det egna hemmet – avser sådan barn- och ungdomsvård som sker i samband med placering vid familjehem/jourhem, HVB (hem för vård eller boende), stödboende och särskilda ungdomshem (Statens institutionsstyrelse SIS). Omfattar både frivillig vård enligt Socialtjänstlagen (SoL) och tvångsvård enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Omfattning

Riktlinjerna gäller för samtliga huvudmän i Uppsala län. Målgruppen är barn och unga personer 0-20 år som ska eller redan vårdas utanför det egna hemmet och som är i behov av en hälsoundersökning.

Riktlinjen omfattar inte den läkarundersökning som avses i 32§ lagen om LVU. En läkarundersökning enligt LVU har ett annat syfte och ersätter inte en hälsoundersökning i samband med en placering. Läkarundersökningen syftar till att identifiera sjukdom, skada eller funktionsnedsättning som kan ha betydelse för bedömning av behovet av vård med stöd av LVU och planering av vården³.

---

¹ 11 kap §3a SoL och Lag (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet
² HSL §2 f och PSL 6 kap. §5.

³ [Prop 2016/17:59](#)

Region Uppsala har fattat beslut om att hälsoundersökningar och tandvård för målgruppen och utlåtande till socialnämnden är avgiftsfritt.

Ansvar

Kommunerna

Socialtjänsten ska, om det inte är omotiverat, i ärenden med placering verka för att få till stånd en tand- och hälsoundersökning för alla barn och unga 0-20 år som placeras eller nyligen blivit placerade.

Kommunerna ansvarar därefter för att meddela Region Uppsala enligt gällande rutiner för tand- och hälsoundersökning.

Region Uppsala

Sektionen för Barns vård och hälsa vid Akademiska barnsjukhuset, ansvarar för att göra hälsoundersökning för barn upp till 18 år (bilaga 1).

För unga 18-20 år som omfattas av erbjudandet om hälsoundersökning, genomförs hälsoundersökningen vid den vårdcentral den enskilde är listad vid eller väljer. Tandhälsoundersökning ska göras på den tandvårdsklinik där barnet/den unga är listad. Socialtjänsten ska så tidigt som möjligt under utredningen hämta in uppgifter om barnets/den ungas tandhälsa från den Folktandvård eller privata vårdgivare där barnet/den unga får sin tandvård. Är barnet olistat kan socialtjänsten kontakta valfri tandvårdsmottagning (bilaga 2).

Genomförande

Här följer kommunernas och Region Uppsalas uppgifter i samband med att barn och unga personer placeras för vård utanför egna hemmet. I begreppet hälsoundersökning ingår även tandhälsa.

Individuell bedömning om behov

Socialtjänsten ska göra en individuell bedömning av behovet av tand- och hälsoundersökning.

Bedömningen görs genom att konsultera:

- Barnhälsovård
- Elevhälsans medicinska insats
- Tandvård
- Eventuellt andra pågående kontakter

Undantag kan göras om någon av följande punkter stämmer:

- Barnet eller ungdomen har genomgått en hälsoundersökning det senaste året
- socialtjänsten i sin utredning har konsulterat BVC/elevhälsa samt övriga vårdkontakter som barnet eller ungdomen har, och dessa verksamheter samstämt har bedömt att det inte finns behov av en hälsoundersökning.

Om någon av punkterna stämmer, men barnet/den unge och vårdnadshavaren ändå vill att en hälsoundersökning ska erbjudas, ska socialtjänsten underrätta Region Uppsala. Socialtjänsten ska kontakta Region Uppsala även om en läkarundersökning enligt § 32 LVU har ägt rum, om denna inte till fullo motsvarar vad som ingår i hälsoundersökningen av barnets fysiska och psykiska hälsa.

Barns rätt till delaktighet och information

Socialtjänsten ska utifrån barnets ålder och mognad ge barnet information om hälsoundersökningen och varför den genomförs. Barnet ska få möjlighet att komma till tals och bli lyssnad på. Socialtjänsten ska ta hänsyn till barnets åsikter och bedöma dessa utifrån barnets ålder och mognad.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att barnet eller den unge får det praktiska och ekonomiska stöd som behövs för att komma till hälsoundersökningen.

Samtycke till hälsoundersökningen

I de fall som hälsoundersökningen görs i samband med en placering enligt socialtjänstlagen krävs vårdnadshavarens samtycke för dem under 18 år. Barn och unga från och med 15 år ska också lämna sitt samtycke. Om placeringen sker med stöd av LVU, får socialnämnden besluta om att hälsoundersökningen ska ske.

Tandvårdsundersökning

Med undersökning avses fullständig undersökning av tandläkare samt det som kan krävas för att besvara ev. frågeställning från socialtjänsten, kopplat till ärendet. Undersökningen ska utföras i första hand av ordinarie allmäntandvårdstandläkare på den klinik där patienten är listad, inom privattandvården eller Folktandvården. Vid misstanke om övergrepp eller brott bör en specialisttandläkare utföra undersökningen.

Referenser

[Socialtjänstlagen 2001:453 \(SoL\)](#)

[Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 \(HSL\)](#)

[Patientsäkerhetslagen 2010:659 \(PSL\)](#)

[Lag \(1990:52\) med särskilda bestämmelser om vård av unga \(LVU\)](#)

[Lag \(2017:209\) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet](#)

[Prop 2016/17:59](#)

[Tandvårdslag 1985:125](#)

Versionshistorik

2019-11-19 Riktlinjen ersätter tidigare rutin och riktlinje, *Rutin och riktlinje rörande barn och unga som utreds för samhällsvård, Regionförbundet 2016-01-01*. Det nya är att åldersspannet utökats av lagstiftningen med att även omfatta unga 18-20 år och riktlinjen omfattar även ensamkommande barn till skillnad från tidigare skrivning. Revideringen har inneburit ny struktur och rutinerna har formats som processer och bifogats riktlinjen som bilagor.

Bilagor

[Bilaga 1 Hälsofam – Rutin för remiss till Hälsofam](#)

I rutinen finns klickbara länkar till mer information samt remiss.

[Bilaga 2 Tandhälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, FTV](#)